

Cassandra: rotonde

Op de dag van

IRAK (TRIANGLETOWN)

Ze is het gevaarlijkst van al. De beste soldaten zijn als zij, net geen kinderen meer. Hun precieze redenen om oorlog te voeren doen er weinig toe. Ze kunnen gebukt gaan onder een diepe rancune of gezegend zijn met een opgeruimd humeur; angst en schaamte zijn de twee belangrijkste leermiddelen van het leger en op de meeste persoonlijkheidstypes werken ze even goed. Wat Cassandra vooral tot zo'n goede soldaat maakt is eenvoudig haar leeftijd. Iemand van boven de dertig kun je trainen, maar niet echt meer veranderen. Je kunt exerceren en schreeuwen zoveel je wilt, je kunt mensen pijn, vernederingen en ontberingen laten ondergaan, maar het is onmogelijk de behoedzaamheid uit te bannen die de vrucht is van de tegenslagen die mensen door de jaren heen ervaren, de angst van een volwassene voor de dood, die maakt dat iemand vrijwel niet in staat is de persoonlijke risico's te aanvaarden die nodig zijn om een grondoorlog te winnen, tenzij hij een megalomaan is, iemand met een sluimerend suïcidaal verlangen of een tiener.

Deze tiener verveelt zich vanavond. In plaats van de rotonde te bewaken zou ze zich liever wat meer in het heetst van de strijd bewegen. Ook al heeft ze wel het een en ander

gezien tot dusver, ze wil meer. Ze weet dat het een naïef en zelfs onbezonnen verlangen is. Maar dat doet er niets aan af, die idiote aandrang om haar wapen om te gespen, de Humvee met Crump en McGinnis in de steek te laten en als een eigentijdse samoeraï over de donkere en regenachtige weg naar Bagdad te gaan lopen. Een idioot idee, maar hardnekkig. De striemende regen klettert neer op haar parka en het water vormt kraaltjes op het zwarte geoliede machinegeweer voor haar. Nooit gedacht dat het in Irak zo hard kon regenen. Ze leunt tegen de rand van het schuttersluik en veegt het mechaniek van het .50 Browning-machinegeweer af met een doorweekte doek, die ze daarna opbergt om haar handen in de armsgaten van haar kogelvrije vest te steken. Haar natte, blootgestelde huid verbleekt onderhand van kleur, haar gewrichten zijn stram, de ene rilling na de andere, en ze denkt met tussenpozen aan Haider, zijn vergeefse speurtocht naar een dokter voor zijn zus.

De tijd verstrijkt en sergeant McGinnis klopt op het dak van de Humvee.

‘Wigheard. Dek die .50 af en kom naar beneden.’

De regen is een halfuur lang diagonaal door het luik van de truck naar binnen gewaaïd, zodat McGinnis en in mindere mate Private Crump doorweekt zijn geraakt; die laatste heeft het geluk dat hij aan de beschutte kant zit. Crump is weer in slaap gevallen. Hij snurkt in een vreemd ritme, inhaleert snel en abrupt, met zijn gezicht platgedrukt tegen het benevelde raam aan de bestuurderskant.

Ze had op het punt gestaan te vragen of ze haar post een paar minuten mocht verlaten om in de truck te komen zitten en op te warmen. Maar als die onderbreking een bevel wordt kan ze dat niet zo goed hebben en besluit ze een lolletje te trappen.

‘Negatief,’ zegt ze op geforceerd montere toon. ‘Shit, sergeant, stuur eerst die slaapkop van een Crump maar eens het dak op. Dan kom ik wel naar beneden.’

‘Wigheard. Sluit dat kloteluid en kom binnen.’

Ze kan het niet laten te grijnzen om zijn goedhartigheid, vermomd als ergernis, en duikt onder in de cabine, zet haar knie op de versnellingsbak die ook als platform dient voor de staande schutter. Ze zakt op haar knieën, zwaait de kap boven zich dicht en knoopt hem vast. Het dak wordt gege-seld door de regen en het aanhoudende staccato geroffel, als van een miljoen spookachtig trommelende vingertoppen, mengt zich met het schorre gebrom van de dieselmotor. McGinnis en Crump hebben de verwarming voluit staan. Ze voelt meteen dat niet alleen de zwarte fleecetrui onder haar parka en wapenrusting opdroogt, maar dat ook haar huid en oogbollen uitdrogen. Kennelijk is de verwarming het enige onderdeel van dit krakkemikkige voertuig dat probleemloos werkt.

Ze laat zich van het schuttersplatform op een van de lin-nen stoelen achterin zakken. Het grijsbruine interieur van de Humvee is een toonbeeld van scherpe randen en een strenge, zuinige efficiëntie. De enige menselijke elemen-ten komen van McGinnis. Donzige dobbelstenen hangen aan de achteruitkijkspiegel en op het gestanste aluminium dashboard is een decoratief honkbalkaartje geplakt met een foto van zijn zoon in wedstrijduniform die een pro-fessionele knuppel over zijn schouder heeft geslagen en een rode pet over zijn zwetende, plakkerige haardos heeft getrokken.

Die foto geeft Cassandra een ongemakkelijk gevoel. Dat was meteen al zo geweest, toen ze nog in Koeweit waren en McGinnis dat kaartje daar had opgeplakt. Ze vindt het

onverstandig om het daar op het dashboard te hebben, zodat de vader niet om het joch heen kan – ze kan zich zelfs zijn naam niet meer herinneren – en het altijd in zijn blikveld hangt, als constante herinnering aan de risico's die hij neemt, aan dat wat hij in een moment van achteloosheid zou kunnen kwijtraken. Het is alsof McGinnis zichzelf daar welbewust mee kwelt.

Ze heeft ontstoken ogen vanwege het slaaptekort en de warme lucht die almaar wordt rondgepompt, en ze knipert om ze te bevochtigen, haar blik krijgt iets slaperigs en de foto van het joch vervaagt tot een onbestemde vlek. Ze wordt in slaap gesust door de duisternis, de razende verwarming en de regen die plasjes vormt op het schuttersluik en door de poreuze rubberen afdichting naar binnen lekt. Als in een Chinese martelkamer. Alsof ze zitten opgesloten in een ondeugdelijke onderzeeboot. Met het luik gesloten is het benauwd geworden binnen, smoorheet en klam als een kleedkamer met douchekoppen die allemaal stoom uitspuwen. De druppels van de condensatie verenigen zich tot beekjes die zich weer vertakken en omlaag stuiven langs ramen die niet meer dan flexibele lappen vinyl zijn. Hun team had de pech geen gepantserde truck in de wacht te hebben gesleept. De crew rond luitenant Choi was de enige die een gepantserd voertuig was toebedeeld. Hun eigen truck is niet meer dan een doodskist op wielen. Of nee, nog minder robuust dan dat. Eikenhout zou tenminste nog wat granaatscherven opvangen, maar deze deuren van vinyl kunnen zelfs geen luchtbuks weerstaan.

De verwarming, de regen en de slapeloosheid leiden tot een beklemmende lamlendigheid, loom en elektronisch. Haar verschrompelde handen maken ineens een krampachtige beweging, een stuiptrekking zo intens dat ze weer

bij zinnen komt. Ze dwingt zichzelf haar ogen te openen. McGinnis en Crump zitten beiden weg te dommelen op de voorbank. Kabels van radio en gps liggen als zwarte navelstrengen in kronkels om hen heen; ze hoort het dreunen van de truck en nog half in dromenland, gevangen in het duizelingwekkende idee van een oneindig heden waarbij het verleden in het niet valt, vergeet ze even zichzelf en is er al bijna van overtuigd dat ze al haar dagen op deze wijze heeft doorgebracht, hier in de truck, de enige solide plek in het heelal.

Ze schrikken alle drie tegelijkertijd wakker. Er klinkt gebons op de motorkap, *donk donk donk*.

McGinnis zit er alleen maar als verstijfd bij, kijkt van onder een wirwar aan apparatuur naar buiten. Zo heeft ze hem nog nooit gezien. Gedurende hun hele trainingsperiode, voordat ze werden uitgezonden, en ook met de gifgasoefeningen in Koeweit en in de eerste weken van de oorlog had hij een buitengewoon competente, evenwichtige indruk gemaakt, stond altijd met een oplossing klaar, en het komt als een schok dat hij er nu geen heeft.

Crump wacht niet langer op iemand die zegt wat er moet gebeuren. Hij schiet naar voren en veegt met zijn mouw het dunne laagje vocht weg dat het zicht door de voorruit belemmert. Cassandra krabbelt op uit haar stoel achterin, stoot haar knie, gooit het luik open, neemt plaats achter het affuit, laadt de .50 door en pakt de handgrepen van het wapen, maar voordat ze een kogel kan afvuren ziet ze dat het alleen Haider is die daar vlak naast de motorkap staat. Het joch lijkt nu zelfs nog schrieler dan eerst, want hij is doorweekt van de regen en zijn grote nylon voetbalsweater kleeft aan zijn huid.

Ook McGinnis ziet hem en vloekt, zowel opgelucht als boos op dit joch dat zich nu al voor de tweede keer hier op de rotonde vertoont en daarmee definitief tot lastpost is gepromoveerd. 'Zie je nou!' roept McGinnis door het luik naar boven. 'Dit is waarom we ze niets te eten geven. We zitten bij het leger. Dit is goddomme Save the Children niet.' Hij reikt met zijn arm naar achteren, ontgrendelt de passagiersdeur en gooit hem open, waarna Haider de truck in klimt, de regen uit.

Cassandra laat zich weer in de cabine zakken.

'Mijn vriendin de Specia-list.' De jongen wijst over de doorgaande weg in de richting van Triangletown. 'Daar. Moedjahedien. Hele slechte Ali Baba.'

De houthakker uit *Duizend-en-een-nacht*, een zeldzaam cultureel raakvlak tussen hen en de lokale bevolking, is binnen de kortst mogelijke tijd op één hoop gegooid met de roversbende die hij tegen het lijf loopt; een soort van literaire schuld door associatie, Ali Baba als symbool voor elke denkbare slechterik.

'Maar dat is bullshit,' zegt Crump. 'Dat zegt hij om ons nog meer chocolade af te troggelen. Wacht maar af, zo met een gaat hij ernaar vragen.'

'Een hele tippel door de regen, als het hem alleen maar daarom gaat,' zegt ze.

McGinnis kijkt Haider recht in de ogen. 'Waar zag je de moedjahedien?'

'Ze komen... *Kay fallah quooloo*... ze komen bij de vader van mijn vader.'

'Je grootvader?'

'Grootvader, ja. Hij is sjeik. Hij zegt tegen ze: *Ishta, ishta*. Moedjahedien zeggen...' In pantomime speelt hij dat hij in een auto rijdt en ergens tegenop botst. Uit frustratie slaat hij

met zijn handen op een denkbeeldig stuur. 'Ze willen goede auto. Grootvader Toyota. Ze nemen.'

'Wanneer? Vandaag? Vanavond?'

'Vandaag, ja.' Haider knikt geestdriftig en strekt zijn nek alsof hij over de horizon wil kijken. Daarna richt hij zich weer tot McGinnis, met een blik die ineens te serieus is voor zo'n jongen. 'Moedjahedien en jullie zijn als dit.' Hij maakt zijn gedachte af door met de wijsvinger van zijn goede hand langs zijn keel te trekken. 'Mijn vriend nu gaan, okay? Heel slecht voor jullie hier. Wij gaan snel weg. Zus, heel slecht. We gaan naar dokter. Okay? Jullie gaan nu?'

'Vergeet 't maar, we slaan echt niet op de vlucht,' zegt Crump. 'Ga jij maar terug naar waar je vandaan komt. Vertel die laffe kloothommels van de moedja dat we ze met open armen zullen ontvangen.'

'Hé,' zegt McGinnis. 'Stil iedereen.' Hij pakt de handmicrofoon en meldt zich aan bij het netwerk. Hij gebruikt zijn call sign en zoekt contact met luitenant Choi aan de andere kant van de rotonde. 'Red One, dit is Three. Volgens een local hier kan het zijn dat er buitenlandse opstandelingen in onze area of operations zijn. Over.'

Er volgt een lange stilte, met daarna een atmosferisch plofgeluid, een keel die wordt geschraapt, de luitenant op slaperige toon: 'Three, zeg dat nog eens?'

McGinnis werpt een chagrijnige blik op de microfoon. Hij verstoort het protocol door tot spreektaal te vervallen en bij wijze van berisping elk woord en elk zinsdeel duidelijk te articuleren: 'Luitenant, net iets te horen gekregen van een joch dat hier woont. Jihadi's reden eerder vandaag door Triangletown. Naar verluidt in een Toyota. Wat nu? Over.'

'Roger. Ik zet het door naar de Ops Room. Wacht uit.'

De radio valt stil en intussen schakelt luitenant Choi over op een andere frequentie, van het peloton naar de compagnie, om zijn Intelligence Report aan de kapitein door te geven, die op zijn beurt luitenant-kolonel Easton op de hoogte zal stellen via de bataljonsfrequentie. Twee laatstgenoemde officieren bevinden zich in Palace Row, waar het operations center van het bataljon is gevestigd. Geen van hun subalterne officieren lijkt op eigen kracht tot een belangrijke beslissing te kunnen komen. Hoewel je hun dat moeilijk kunt verwijten. Het is niet dat ze van nature lafaards of idioten zijn. De meesten zijn buitengewoon competent en gemotiveerd, maar ze hebben geleerd niet op eigen houtje in actie te komen en in plaats daarvan de situatie te melden bij de legerleiding, zich gedeisd te houden en te wachten op nadere instructies. Elke vorm van eigen initiatief is wegge-managed.

De luitenant komt weer door via het netwerk. 'Three, dit is One. Bataljon zegt dat ze de melding hebben door-
gespeeld aan Brigade. Voor nu Charlie Mike, zeggen ze.' Charlie Mike is militair steno voor 'ga door met de missie'. Ze moeten hun positie op de rotonde handhaven.

'Roger. Over en uit.' McGinnis laat de crews in de andere drie trucks weten dat Haider door hun perimeter zal komen. Niet schieten dus. Knal dat joch niet neer. Het is geen goed teken dat het hem was gelukt in het geniep door hun verdediging heen te breken. Er is niemand die het zegt, maar Cassandra denkt het wel: we hebben het verknald, en niet zo'n klein beetje ook. Ze hielden zich allemaal schuil voor de regen, deden een tukje, en ze is pissig op McGinnis dat hij haar heeft aangemoedigd, misschien niet om in slaap te vallen, maar dan toch om haar post te verlaten en een pauze in te lassen, hij had het laten gebeuren dat ze in slaap was

gevallen en dat was hij zelf ook. Ze kijkt naar de achterkant van zijn hoofd terwijl hij de andere crews inseint over wat Haider te melden had. Als hij daarmee klaar is legt hij de microfoon op het dashboard, in de buurt van het honkbalkaartje van zijn zoon, dat door het vocht is gaan krullen, en strijkt met zijn wijsvinger over de rand van de foto om hem plat te drukken, maar in plaats van kortstondig zijn toevlucht te nemen tot dat sentimentele gebaar zou hij beter hun zaak kunnen bepleiten bij Headquarters, en moeten aandringen op toestemming om jacht te maken op de vijand. Waarvoor zijn ze hier anders?

‘Dus we gaan de tent hier niet afbreken en daarna rondrijden en die lui opsporen? We blijven gewoon hier, net zolang tot ze ons aanvallen. Dat is bullshit, sergeant.’

Hij draait zich om in zijn stoel, woelt eens door Haiders dikke zwarte haardos en werpt haar tegelijk een snuggere blik toe. De boodschap is duidelijk: in aanwezigheid van een buitenstaander, ook al is het een kind, toon je je solidair met elkaar. ‘Bedankt voor wat je hebt gedaan,’ zegt hij tegen Haider. ‘Het was dapper van je om hier in je eentje naartoe te komen. Maar nu moet je naar huis. Begrijp je?’

Ze is bang dat ze er weleens eentje te veel kan hebben genomen. In de vier uur sinds Haider uit de truck was gestapt was er een gemeenschappelijk flesje dieetpillen rondgegaan en hadden ze zichzelf elk een dosis toegediend. Niemand die nog in slaap zou vallen op zijn post. De waarschuwing van die knul werd in acht genomen.

Hydroxycut is ideaal voor als je wakker wilt blijven, maar ze zou willen dat ze er zo’n twee pillen geleden mee was gekapt, toen het goed ging. Ze beweegt haar kaakspieren en schraapt met haar tong langs een droog, donzig verhemelte,

een bonzend hoofd, vernauwde bloedvaten, en om onverklaarbare redenen blijven haar gedachten steeds hangen bij een versje dat ze hadden opgedreund tijdens de ochtendgymnastiek op Fort Hood, nog voor ze waren uitgezonden.

Zet honderd Irakezen tegen een muur.

Richt je geweer en open het vuur.

En als er dan een paar blijven staan.

Pak dan je mes en rijg ze d'raan.

Ze weet dat het belachelijk is. Niet meer dan een wrede achtergrondruis, maar ze heeft de afgelopen drie dagen niet meer dan een paar uur achtereen geslapen en dat doet vreemde dingen met haar geest. Hoe graag ze ook wil, ze kan haar ogen niet sluiten en zelfs als het haar lukte, zou ze de slaap niet kunnen vatten. Haar hart voelt alsof het te hard heeft moeten zwoegen en tekeergaat als een lekkende pomp die meer lucht dan bloed door de vlezige kleppen stuwt. De tijd rekt zich steeds verder uit en ontdoet zich van zijn ene essentiële eigenschap, die van de voorwaartse progressie, als een gouddraad die zo ver is uitgesponnen dat hij zijn atomaire kleur verliest en doorzichtig wordt.

McGinnis buigt zijn knieën om soepel te blijven. Vanaf haar plek in de Humvee is hij gereduceerd tot een tweetal benen, de rest steekt uit het luik naar buiten, hij heeft haar afgelost en positie ingenomen achter de .50. Toen hij haar aanbood van plek te wisselen, had ze dit keer geen protest aangetekend, zelfs niet voor de grap.

Een paar uur na het invallen van de duisternis stopt het met regenen. De wind houdt aan. Op de radio wordt gekeuveld over een zandstorm die de brigade in de smiezen houdt. Een *shamal* – zoals een of andere opschepperige staf-